Ivana Jongepierová, Pavel Pešout, Karel Prach (eds.): Ekologická obnova v České republice II

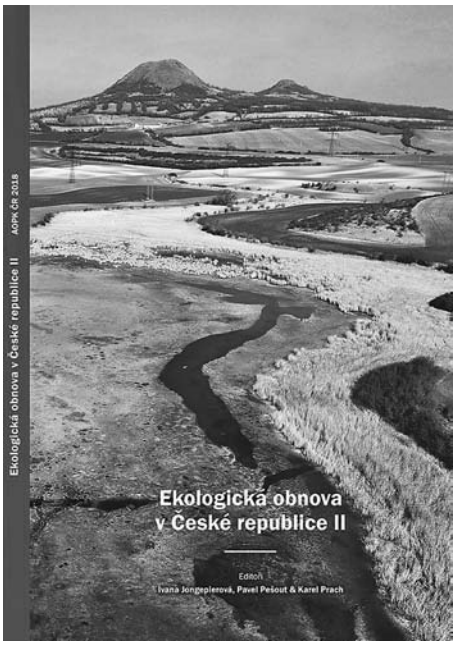

Na začátek bych rád citoval část předmluvy Jordiho Cortiny-Segarry, předsedy evropské sekce Společnosti pro ekologickou obnovu: „[...] mohu potvrdit vysokou kvalitu českého výzkumu v této oblasti a jeho celosvětový dosah." Přesně to potvrzuje už druhá monografie (první vyšla v r. 2012) Ekologická obnova v České republice, kterou vydala Agentura ochrany přírody a krajiny ČR v r. 2018, a o rok později také její anglický překlad (Ecological Restoration in the Czech Republic II). Editoři I. Jongepierová, P. Pešout a K. Prach shromáždili 33 případových studií a rozdělili je do pěti sekcí věnovaných obnově lesů, horského bezlesí, sekundárních trávníků a vřesovišť, vodních toků a mokřadů a antropogenních stanovišť. Seznam 78 autorů, kteří se na monografii podíleli, je impozantním důkazem pravdivosti výše zmíněného výroku J. Cortiny-Segarry.

V úvodu k této monografii editoři reflektují vývoj vědeckých poznatků o ekologické obnově i praktické realizace projektů v období 6 let (2012–18). Poukazují zde i na nedostatek výsledných dat o efektivitě projektů obnovy krajiny, jichž bylo realizováno za posledních 12 let více než tisíc. Sledování efektivity vynaložených prostředků není to nejdůležitější, především nám takto uniká obrovské množství poznatků o obnově různých ekosystémů. Přitom by stačilo nastavit správnou metodiku monitorování výsledků obnovy, která by měla mít přesah i po ukončení projektu.

Každá ze zmíněných sekcí začíná úvodní pasáží, jíž považuji za nejspíš nejdůležitější část recenzované publikace, protože popisuje význam daných ekosystémů, historii a jejich stav v České republice, a co je podstatné, podává přehled obnovných postupů, které se tu realizovaly. Kvalita těchto částí je zajištěna tím, že je psali odborníci na slovo vzatí, mající za sebou desetiletí výzkumné praxe. Velmi cenný je i seznam použité literatury s přehledem stavu problematiky ekologické obnovy daných ekosystémů.

Velmi oceňuji strukturu textů případových studií – je přehledná a ilustrativní díky množství obrázků a grafů. Rád bych upozornil na poslední krátké kapitoly případových studií, zdůrazňující nové poznatky a doporučení. Čtenář zde obvykle najde zajímavost, která ho přinutí přečíst si studii od začátku.

Pokud se podíváme na kvantitu případových studií v rámci jednotlivých sekcí, nepřekvapí nás, že nejvíce jich je v sekci věnované obnově sekundárních trávníků a vřesovišť. Právě tato stanoviště jsou blízká i mně, mám však výhradu k termínu sekundární, protože se vynořuje stále více dokladů, že vysoká biodiverzita těchto ekosystémů nevznikla následkem činnosti člověka a jejich původ sahá ještě před neolitickou revoluci.

Bílé Karpaty, Ivana Jongepierová a obnova druhově bohatých luk, to jsou klíčová slova známá každému, kdo jen trochu zavadil o tuto problematiku. Bělokarpatské louky drží spolu s Kopaneckými loukami ve Slovenském ráji celosvětový primát v druhové diverzitě (podle Milana Chytrého a kol. 2015). Zainteresovaný čtenář skočí s velkým zájmem na stranu 63, kde získá základní přehled, ale také „state-of-the-art" obnovy druhově bohatých bělokarpatských luk. Velmi zajímavá je informace, že výsev regionálních směsí urychluje obnovu luk o více než 10 let. Mne zde zaujalo i postupné prolamování tabu okolo vypalování luk jako nástroje obnovy.

Samozřejmě, že by se publikaci daly vyčítat i nějaké drobné chyby, které se „vloudily". Je ale výborné, že monografie vyšla i v anglickém jazyce a dostane se tak do širšího povědomí vědecké komunity, která se zabývá obnovnou či restaurační ekologií. Její autoři si následnou citovanost více než zaslouží.

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha 2018 (anglická verze 2019). Cena tištěné verze 280 Kč. Knihu lze objednat na emailové adrese kveta.cernohlavkova@nature.cz, nebo ji ve formátu PDF stáhnout na webové stránce AOPK ČR (https://www.ochranaprirody.cz).

Výše zmíněnou literaturu uvádíme na webové stránce Živy. K dalšímu čtení např. Živa 2014, 1: XV–XVI.

1 Zablokovaný odvodňovací kanál po revitalizaci na horním toku Zhůřského potoka v národním parku Šumava. Foto I. Bufková
2 Transport kosodřeviny vrtulníkem v r. 2015 při obnově alpínského bezlesí krkonošské tundry. Foto J. Vaněk

© Nakladatelství Academia, SSČ AV ČR, v. v. i., 2021. Přetisk článků včetně obrázků se výslovně zapovídá. Veškerá práva včetně práva reprodukce jsou vyhrazena.